

Split, 20. siječnja 2016.

Republika Hrvatska
Pučka pravobraniteljica,
gđa Lora Vidović

Predmet: Podaci za Izvještaj pučke pravobraniteljice za 2015. godinu

Poštovana gospođo Vidović,

Dalmatinski komitet za ljudska prava iz Splita (DK) usko se specijalizirao za istrage ratnih zločina, a javnost nas uglavnom vezuje uz istrage zločina u logoru Lora.

UVOD

O LOGORU I SLUČAJU LORA

Podsjetimo, vojni zatvori širom Hrvatske već su početkom devedesetih pretvoreni u sabirne centre za nehrvate. Ubojstva i mučenja bila su logorska svakodnevnica. Najgore mučilište bilo je ono u splitskoj ratnoj luci Lora. Zločini u ovom logoru izvrsno su dokumentirani, a logoraši u broju za koji *nema presedana* žele svjedočiti pred hrvatskim sudovima. I jedno i drugo dobrim je dijelom rezultat desetogodišnjeg rada Dalmatinskog komiteta na tom slučaju.

Od proljeća 1992. do 1997. kroz Loru je prošlo preko hiljadu logoraša. Većinom su to bili civili i - nešto manje - ratni zarobljenici. Hrvatska vojska prve je pohvatala po Bosni a druge tamo zarobila te ih sve dovela u Hrvatsku. I svi su bili žrtve bestijalnog mučenja, ponižavanja, izgladnjivanja i ozljeđivanja. Dokumentacija o tome detaljna je, potresna i obimna. Sadrži opise više ubojstava, od kojih su dva iznimno užasna.

Državno odvjetništvo RH je, za što također *nema presedana*, razlomilo slučaj Lora u niz fragmenata (niz odvojenih postupaka), da zakomplicira, potom uspori i konačno spriječi istragu zločina u Lori, kažnjavanje ubojica i pravdu za žrtve.

ISTRAGE I SUĐENJA

LORA 1: Godine 2002. započelo je suđenje osmorici vojnih policajaca za ratne zločine nad nekolicinom etničkih Srba iz Dalmatinske zagore. Krivci su godine 2006. osuđeni na zatvorske kazne.

LORA 2: Tužilaštvo je početkom 2005. počelo istragu zločinâ počinjenih nad četrdesetak ratnih zarobljenika. Trojica od njih su ubijena. Do početka 2007. ispitani su svi svjedoci. Optužena su petorica vojnih policajaca, da bi potom - sve stalo. Usprkos odluci Vrhovnog suda, glavni državni odvjetnik protivio se godinama suđenju u odsutnosti. Naime, dva su optuženika bila u bijegu, jedan od njih bježi više od deset godina. DORH je za nastavak suđenja, dakle, postavio uvjet koji ne može biti ispunjen. Time je izigran međunarodni pravni princip o nezastarijevanju ratnih zločina, jer što je uopće njegov smisao ako je pravosuđe iznašlo način da osujeti suđenja za ratne zločine. Poruka je to zločincima iz hrvatskih logora: dosta je da bar jedan od vas pobjegne, a hrvatsko pravosuđe pobrinut će se za takvo tumačenje zakona, da ostale ubojice mogu spavati mirno.

LORA 3: Pod pritiskom optužbi za opstrukciju Lore¹, DORH je krajem 2011. najavio još jednu istragu, ovaj put za ubojstvo desetak crnogorskih rezervista. Nema naznaka da se nakon saopćenja na tome išta (u)radilo.

ŠTO JE HRVATSKO PRAVOSUĐE U 20 GODINA UOPĆE URADILU U SLUČAJU LORA

Kroz Loru je prošlo, nije sporno, preko hiljadu zatvorenika, a presuda u jedinom dosad okončanom suđenju, Lori 1, odnosi se samo na deset žrtava torture, od kojih su dvojica podlegla. To znači da presuda *pokriva* bijednih jedan posto onoga što se desilo u Lori. To ne smeta DORH-u da u zadnje vrijeme podmeće javnosti tezu, da su tom presudom zločini više-manje procesuirani i posao s Lorom završen.

---

¹ <http://www.dorh.hr/sp1712>

ŠTO HRVATSKO PRAVOSUĐE NI NAKON 20 GODINA NIJE URADILO U SLUČAJU LORA

Optužnica za Loru 2 odnosi se samo na razdoblje od nekoliko mjeseci proljeća i ljeta 1992. Obuhvaća stradanje 40-ak logoraša. Dotle:

- **DORH ne istražuje** zločine protiv bar još toliko žrtava ratnog zločina iz istog perioda, čija su imena i adrese i nama i DORH-u poznata. Bez objašnjenja, naprosto ih je izostavio iz optužnice.
- **DORH ne istražuje** zločine protiv logoraša koji su u Lori ostali, kao i one koji su tamo dovedeni nakon nemetinske razmjene, 14. kolovoza 1992.
- **DORH opstruira** istragu kasapljenja i zvjerskih ubojstava do četrnaest² crnogorskih rezervista.
- **DORH ne istražuje** ni stradanje između sto i dvjesto civila s Kupresa, iz Livna i bosanskih sela, koje je HV u travnju '92. prisilno odveo u Loru, odakle je između 30 i 40 njih odvedeno u smrt.
- **DORH ne istražuje** ni stradanje vojnika i civila dovedenih u Loru nakon operacije Oluja.
- **DORH ne istražuje** pljačke u kojima su logoraši morali učestvovati 1995. *Zapovjednici Lore kamionima su ih odvozili u Krajinu da za njih krađu po napuštenim kućama. Odvozili su ih i preko granice u Bosnu, gdje su krali bakrene vodove elektrificirane željezničke pruge. DORH ne istražuje ni to što su logoraši noću, kroz rupu u ogradi morali "upadati" u splitsko brodogradilište i odatle iznositi bakar.*

Ovo je bio uvod, sad prelazimo na stvar:

SLUČAJ BELOBRAJDIĆ

Tanja Belobrajdić ime je zloglasne vojne policajke iz Lore. Početkom devedesetih bila je supruga upravnika logora, osuđenog ratnog zločinca Tomislava Duića. Suočen s tim da tužilaštvo i sudovi opstruiraju istrage i suđenja za Loru, Dalmatinski komitet je u listopadu 2009. podnio DORH-u kaznenu prijavu protiv te žene. Prijava se temelji na iskazima 24 žrtve, koje su opisale njeno sistematsko sadističko izživljavanje, sa snažnom seksualnom

---

² sporan je upravo četrnaesti

pozadinom, a što prema međunarodnom i domaćem pravu, ima sva obilježja ratnog zločina.

Ova je prijava DK-a bez presedana, jer je u njoj tužiocima ama baš sve servirano:

- sadrži jednosatni dokumentarni video s preciznim iskazima desetaka žrtava,
- svi oni govore bez skrivanja identiteta, odnosno s punim imenom i prezimenom, i
- svi su spremni doći u Hrvatsku, da bi svjedočili.

Reakciju hrvatskog tužilaštva čekamo već šest godina i nismo je dočekali.

Krivičnom smo prijavom htjeli među ostalim utvrditi, jeli je uopće moguće pokrenuti tužilaštvo, da radi na ratnim zločinima. Ne, nije moguće: šest ili čak dvadeset godina nepostupanja jasna su poruka da će pravosuđe nastaviti sabotirati istrage i suđenja za ratne zločine. Zato smo sredinom prosinca 2015. - isprovocirani drskošću zločinacâ - doslovno preko noći izradili i postavili na Internet ad hoc web stranicu:

<http://dalmatinskikomitet.com>

Na sramotu hrvatskog tužilaštva, na toj će adresi ostati svima dostupna ova pilot-kaznena prijava s priložima, od kojih posebno upućujemo na dokumentarni video s iskazima logoraša. Eto, to su problemi s kojima smo se susretali i način na koji ćemo ih rješavati.

S poštovanjem,

(tm)

Tonči Majić,

Dalmatinski komitet za ljudska prava